herpy

GECKOR

Lucasium damaeum

Lucasium damaeum är en liten, snabb markgecko från det torra inlandet i Australien, rödbrun på ryggen med kedjor av ljusa pärlor längs en gräddfärgad ryggrand. Den är nattaktiv, lever på marken och klarar sig med enkel inredning, men den är sällsynt i terrarier utanför Australien.

Familj: Diplodactylidae Engelska: Beaded gecko Tidigare namn: *Diplodactylus damaeus; Ceramodactylus damaeus*
Publicerad 15 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**6-8 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**5-8 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Halvöken och savann**
Svårighetsgrad	**Nybörjare**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**40 × 30 × 25 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Värmeplats	**28-30 °C**
Temperatur, natt	**16-20 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**12-18 mån.**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**40-75 dagar** vid 27-30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lucasium damaeum är lätt att känna igen på teckningen på ryggen. Grundfärgen är rödbrun, och längs mitten löper en ljus, gräddfärgad ryggrand som omges av ljusa fläckar som liknar pärlor på ett snöre. Längs flankerna löper enstaka rader av ljusa fläckar, och de mörkbruna lemmarna är översådda med små prickar. Det övre ögonlocket är vitt eller gräddfärgat. Kroppen är smal, nosen rundad, och svansen är en rak förlängning av kroppen. Om djuret tappar svansen växer en ny fram, men den är enfärgat brun eller mörkare fläckig än den ursprungliga.

Geckon har stora ögon utan rörliga ögonlock. De är täckta av ett genomskinligt fjäll, och djuret håller dem rena genom att slicka dem med sin långa, platta tunga. I dagsljus är pupillen en smal, lodrät springa, och i mörker är den rund och vidöppen. Tårna är platta och utan de vidhäftande skivor som många andra geckor har, så den är ett markdjur och inte en klättrare.

Arten beskrevs 1896 av Lucas och Frost utifrån djur från Charlotte Waters i Northern Territory och är typart för släktet *Lucasium*. Släktet är uppkallat efter läkaren och herpetologen Arthur Henry Shakespeare Lucas. Under långa perioder har arten stått i släktet *Diplodactylus*, och under det namnet förekommer den fortfarande i många äldre böcker och skötselanvisningar. Släktet *Lucasium* återinfördes 2007 efter en DNA-undersökning av släktskapet.

Vuxna djur anges vara omkring 7 cm långa, så det är en liten gecko. Det finns inga viktuppgifter för just den här arten. För de nära besläktade marklevande *Diplodactylus*-arterna räknar man med 3-5 g för ett djur med en kropp på 5 cm, men det har inte mätts på *L. damaeum*, och vikten står därför inte i faktarutan. Geckon är snabb och skygg och mer ett djur att titta på än att hålla i handen.

Utbredning och livsmiljö

Lucasium damaeum är utbredd i det torra och halvtorra inlandet i Australien, från sydöstra Western Australia över South Australia till södra Queensland, västra New South Wales och Victoria. Typlokalen Charlotte Waters ligger i södra Northern Territory, och arten finns i alla fastlandsstaterna och Northern Territory. De allra flesta registrerade fynden kommer från South Australia, New South Wales och Victoria, medan det är relativt få från Western Australia, Northern Territory och Queensland.

Utbredningen är stor, och arten räknas inte som hotad. I naturen finns den bara i Australien.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Lucasium damaeum lever i många slags torr terräng: spinifextäckta sanddyner, torrt buskland och savannskog. Gemensamt för dem är lös, väldränerad jord och gott om platser att gömma sig på. På dagen håller den sig gömd i hål efter insekter och spindlar, i jordsprickor, under stenar och under nedfallna grenar.

När det blir mörkt kommer den fram på öppen mark för att jaga. Den är snabb och tillryggalägger långa sträckor på jakt efter föda. Klimatet är varmt på sommaren och svalt, ibland kallt, på vintern, och skillnaden mellan dag och natt är stor. Det finns inga mätningar av temperatur och fukt i geckons gömställen, så skötselråden om temperatur bygger på erfarenheter med besläktade australiska markgeckor.

Hoten är förlust av livsmiljö och vilda rovdjur som katt, räv och hund.

Skötsel

TERRARIET

Skötseln av *Lucasium damaeum* är knappt beskriven i detalj, så råden här bygger på erfarenheterna med de marklevande australiska *Diplodactylus*-arterna, som arten tidigare räknades till. Räkna med minst 20 × 20 cm golvyta per par, men det är ett absolut minimum. För en enstaka gecko är 40 × 30 × 25 cm (längd × bredd × höjd) en bra storlek, och ett par eller en hane med upp till tre honor kan hållas i ett något större terrarium. Golvytan betyder mer än höjden, eftersom djuret håller sig till marken. Mycket stora terrarier är onödiga, eftersom djuren bara använder en liten del av botten, men ett tätslutande lock är viktigt, för geckon kan klättra uppför släta ytor.

Använd ett bottensubstrat av sandig lerjord i ett lager på 1-5 cm så att djuret kan gräva lite. Ge den två till tre gömslen: omvända lerfat, barkbitar, en liten hög av platta stenar eller halva plaströr som trycks ner i sanden som konstgjorda spindelhål. Ett av gömslena ska vara fuktigt. Växter är onödiga, och plastlådor eller små akvarier med lock fungerar utmärkt.

TEMPERATUR

Det har inte publicerats några uppmätta temperaturer för *Lucasium damaeum*, så siffrorna här bygger på skötselråd för besläktade marklevande geckor. Terrariet ska ha en varm och en sval sida. Använd en värmematta eller värmetejp under ena änden så att en del av botten når 28-30 °C på sommaren. Resten av terrariet hålls på 22-26 °C på dagen. På natten kan värmen stängas av så att temperaturen sjunker till 16-20 °C.

Styr alltid värmekällan med en termostat, och mät med en termometer i båda ändar. På vintern får temperaturen under en period ligga lägre, ner till 15-20 °C. Det motsvarar den naturliga årsrytmen och hjälper djuren att komma i gång med aveln.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Lucasium damaeum kommer från torra trakter och ska inte ha hög luftfuktighet. Vanlig rumsluft med 30-50 % luftfuktighet är mer än tillräckligt. Spraya inte terrariet, eftersom den tunna vattenhinnan efter sprayning kan sprida bakterier och parasiter. Använd i stället ett fuktigt gömställe.

Fyll ett av gömslena med lätt fuktig sphagnum eller fuktig sand och kontrollera det varje vecka så att det varken torkar ut eller möglar. Här kan geckon ömsa skinn utan problem. Ställ en låg skål med friskt vatten i den svala änden och byt vattnet regelbundet. Resten av substratet ska vara torrt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Lucasium damaeum är nattaktiv och behöver inget särskilt ljus. Extra belysning är onödig för de marklevande geckorna i *Diplodactylus*-gruppen. Det finns inga riktlinjer för UVB för just den här arten, så det är valfritt, och någon Ferguson-zon kan inte anges.

Vill du ändå ge UVB, välj ett mycket svagt rör och se till att geckon alltid kan dra sig in i ett mörkt gömställe. Låt dagsljuset i rummet styra dygnsrytmen, eller använd en timer på 10-12 timmar på sommaren och kortare dagar på vintern. Natten ska vara mörk.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Lucasium damaeum lever av små insekter och spindlar och är lätt att mata. I fångenskap tar de marklevande geckorna i gruppen syrsor, kackerlackor, termiter, flugor, flugmaskar, nattfjärilar och vaxmottslarver. Använd små syrsor, nymfer av dubiakackerlackor och gärna ett par vaxmottslarver som omväxling. Bytet ska vara omkring 60 % så stort som djurets huvud.

Vuxna djur matas var 4:e-7:e dag på sommaren och var 7:e-10:e dag på vintern, då korta perioder utan aptit är normala. Ungar matas var 2:a-4:e dag hela året. Pudra insekterna lätt med kalk och vitaminer vid varannan eller var tredje utfodring, och ge dem grönsaker ett dygn eller två innan de kommer i terrariet. Ta bort insekter som inte blir uppätna så att de inte stör geckon på dagen.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Lucasium damaeum är snabb och skygg och håller sig gömd på dagen. Det är en art att titta på, inte att hantera. Måste du lyfta den, gör det kort och lågt över botten, för den smiter snabbt. Ta aldrig tag i svansen.

Arterna i gruppen kan hållas ensamma, i par eller som en hane med upp till tre honor. Det finns inga erfarenheter av att hålla flera *L. damaeum* tillsammans, så börja försiktigt, välj djur av samma storlek och dela dem om ett djur jagas, tappar svansen eller går ner i vikt. Två hanar får inte gå ihop. Djuren är mest aktiva på natten och kan vara svåra att se, så sätt dig stilla vid terrariet efter mörkrets inbrott.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen av *Lucasium damaeum* känns igen på en tydlig bula vid svansroten, där de två hemipenispåsarna ligger, och, som hos de besläktade arterna, på en liten grupp förstorade fjäll, kloaksporrar, överst på bulan. Honor kan ha en lätt, slät bula, men utan fördjupning i mitten. Hos besläktade markgeckor kan ungarna könsbestämmas när de har nått 60-70 % av den vuxna kroppslängden, vilket de med god utfodring når efter 6-12 månader. Vuxenstorlek nås efter 12-18 månader, och aveln kan börja när djuren är omkring 70-80 % vuxna. De här siffrorna gäller gruppen av marklevande australiska geckor och har inte undersökts särskilt för *L. damaeum*.

PARNING

I naturen häckar *Lucasium damaeum* från slutet av september till december, och de besläktade markgeckorna häckar från september till februari. Hos dem räcker den naturliga avkylningen på vintern för att sätta i gång aveln, paret kan gå ihop hela året, och de flesta djur häckar vid samma tid varje år.

Parningen är inte beskriven för arten, eftersom djuren lever så gömt. Hos en besläktad art har en hane setts bita honan i nacken under jakten strax före parningen. De första äggen kan komma fyra till åtta veckor efter att temperaturen på våren stiger över 25 °C. Skilj djuren åt om honan verkar stressad.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan av *Lucasium damaeum* lägger 2 ägg per äggkull, och hos de besläktade markgeckorna är det ibland bara 1. Hur många äggkullar som läggs per säsong är inte dokumenterat för arten. Andra arter i gruppen lägger upp till fem äggkullar under en säsong med 2,5-6 veckors mellanrum.

Äggen har ett mjukt, läderartat skal. Hos de besläktade arterna gräver honan gärna ner dem i fuktig sand eller lägger dem under ett gömställe, men i fångenskap lägger hon dem ofta på öppen botten, där de snabbt torkar ut. Ställ in en sluten äggläggningslåda med fuktig sphagnum eller sand i terrariet och kontrollera regelbundet efter ägg. Ge honan extra kalk och insekter under säsongen och låt henne vila om hon går ner i vikt.

INKUBATION

Lägg äggen av *Lucasium damaeum* i en liten låda med perlit eller vermiculit blandad med vatten i förhållandet 1:1 efter vikt. Lådan ska ha ett par små lufthål, och äggen får inte vändas. De besläktade arterna inkuberas vid 27-30 °C. Deras ägg växer tydligt under utvecklingen, och skalet blir nästan genomskinligt strax före kläckningen. Det finns inga inkubationsdata för arten.

Hos de besläktade arterna kläcks äggen efter omkring 40-75 dagar beroende på art. Tiden är lånad från dem och kan avvika för *L. damaeum*. Inkubation vid rumstemperatur fungerar, men tar mycket längre tid, och äggen är mer utsatta för mögel.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Det finns inga beskrivningar av ungar av *Lucasium damaeum*. Hos de besläktade arterna har ungarna samma teckning som de vuxna, bara något klarare, och deras kropp är 25-30 % så lång som de vuxnas. Ta ut dem ur inkubationslådan efter ett dygn och flytta dem till en liten låda med samma slags botten som de vuxna. Ungarna lugnar sig bättre på sand än på hushållspapper.

Mata dem var 2:a-4:e dag med små insekter, till exempel nykläckta syrsor, små kackerlackor eller termiter, som är lätta att fånga, och glöm inte kalk och vitaminer. Håll dem var för sig eller i små grupper av samma storlek, och se till att varje unge har ett fuktigt gömställe. Med god utfodring blir de vuxna efter ett till ett och ett halvt år.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns nästan inga publicerade hälsodata för *Lucasium damaeum*, men de marklevande australiska geckorna räknas som härdiga. De typiska felen är:

- För lite fukt i gömstället, så att hudömsningen går dåligt och rester sitter kvar på tår och svans.
- För lite kalk och D3-vitamin, särskilt hos ungar och honor som lägger ägg. Det ger mjuka ben och darrningar.
- Konstant fuktigt eller smutsigt terrarium och sprayning av hela terrariet, som kan ge bakterier och parasiter.
- Sand som sväljs tillsammans med bytet. Mata gärna från en låg skål eller en platt sten.
- Ägg som torkar ut på öppen botten. Ge honan en fuktig plats att lägga dem på.
- För hög temperatur eller ett terrarium utan gömslen, som stressar djuret.

Ett friskt djur har klara ögon och en fyllig kropp och svans. Sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om geckon går ner i vikt, inte äter på flera veckor, verkar slapp eller har tydliga ägg i kroppen utan att få ut dem.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.